ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.5.2012
COM(2012) 312 final

Σύσταση

ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Φινλανδίας για το 2012

και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Φινλανδίας για την περίοδο 2012-2015

{SWD(2012) 312 final}

Σύσταση

ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Φινλανδίας για το 2012

και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Φινλανδίας για την περίοδο 2012-2015

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών[1], και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[3],

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου[4],

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 26 Μαρτίου 2010, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δρομολόγηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», μιας νέας στρατηγικής για την ανάπτυξη και την απασχόληση, η οποία, βασιζόμενη στο μεγαλύτερο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, θα εστιαστεί σε νευραλγικούς τομείς στους οποίους απαιτείται δράση ώστε να ενισχυθεί το δυναμικό διατηρήσιμης ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης.

---

1 ΕΕ L 209 της 02.08.1997, σ. 1
2 ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25
3 COM(2012)312 τελικό
4 P7_TA(2012)0048 και P7_TA(2012)0047

(2) Στις 13 Ιουλίου 2010, το Συμβούλιο εξέδωσε σύσταση σχετικά με τους γενικούς προσανατολισμούς της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών και της Ένωσης (2010 έως 2014) και, στις 21 Οκτωβρίου 2010, εξέδωσε απόφαση σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών[5], οι οποίες από κοινού αποτελούν τις «ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές». Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να λαμβάνουν υπόψη τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές στις οικονομικές τους πολιτικές και στις πολιτικές για την απασχόληση.

(3) Στις 12 Ιουλίου 2011, το Συμβούλιο εξέδωσε σύσταση σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Φινλανδίας για το 2011 και διατύπωσε τη γνώμη του σχετικά με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας της Φινλανδίας για την περίοδο 2011-2014.

(4) Στις 23 Νοεμβρίου 2011, η Επιτροπή ενέκρινε τη δεύτερη Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, σηματοδοτώντας την έναρξη του δεύτερου Ευρωπαϊκού Εξαμήνου εκ των προτέρων και ολοκληρωμένου συντονισμού πολιτικής, το οποίο εντάσσεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Στις 14 Φεβρουαρίου 2012, η Επιτροπή, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 1176/2011, εξέδωσε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης[6], στην οποία η Φινλανδία ονομάζεται ως ένα από τα κράτη μέλη τα οποία θα έπρεπε να υποβληθούν σε εμπεριστατωμένη επισκόπηση.

(5) Στις 2 Μαρτίου 2012, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες για την εξασφάλιση δημοσιονομικής σταθερότητας, δημοσιονομικής εξυγίανσης και δράσης για την ενίσχυση της ανάπτυξης. Υπογράμμισε την ανάγκη να επιδιωχθεί μια διαφοροποιημένη και ευνοϊκή για την ανάπτυξη δημοσιονομική εξυγίανση, να αποκατασταθεί η υπό κανονικούς όρους χορήγηση δανείων προς την οικονομία, να υποστηριχθεί η ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα, να καταπολεμηθεί η ανεργία και οι κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης και να εκσυγχρονιστεί η δημόσια διοίκηση.

(6) Στις 2 Μαρτίου 2012, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε επίσης τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στο Σύμφωνο για το Ευρώ + να υποβάλουν εγκαίρως τις δεσμεύσεις τους, προκειμένου να περιληφθούν στα αντίστοιχά τους προγράμματα σταθερότητας ή σύγκλισης και στα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων.

(7) Στις 19 Απριλίου 2012, η Φινλανδία υπέβαλε το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας, που καλύπτει την περίοδο 2012-2015, και το εθνικό της πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2012. Για να ληφθεί υπόψη η αλληλεξάρτησή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως. Η Επιτροπή αξιολόγησε επίσης, σε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, κατά πόσον η Φινλανδία πλήττεται από μακροοικονομικές ανισορροπίες. Στην εμπεριστατωμένη επισκόπησή της[7], η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Φινλανδία αντιμετωπίζει ανισορροπία, η οποία δεν είναι όμως υπερβολική.

(8) Βάσει της αξιολόγησης του προγράμματος σταθερότητας δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, το Συμβούλιο εκτιμά ότι το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβλέψεις του προγράμματος είναι ευλογοφανές για την περίοδο 2012-13, διότι η

---

5 Απόφαση 2012/238/ΕΕ του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 2012

6 COM(2012) 68 τελικό

7 SWD(2012)154 τελικό

αύξηση του ΑΕΠ που αναμένεται στο πρόγραμμα ευθυγραμμίζεται με τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2012. Οι προβλέψεις για τα έτη 2014 και 2015 είναι επίσης ρεαλιστικές διότι εκτιμούν ότι η αύξηση του ΑΕΠ θα είναι σημαντικά χαμηλότερη από την υφιστάμενη πριν από την κρίση και χαμηλότερη από την αύξηση κατά τα έτη ανάκαμψης 2010-11. Ο κύριος δημοσιονομικός στόχος του προγράμματος σταθερότητας της Φινλανδίας για το 2012 συνίσταται στη μείωση του ελλείμματος της κεντρικής κυβέρνησης με τον περιορισμό των δαπανών και την αύξηση των εσόδων. Δεδομένου ότι ο προϋπολογισμός της κεντρικής κυβέρνησης αποτελεί την κύρια πηγή του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης, η βελτίωση της κατάστασής του μπορεί να συμβάλει στην εξισορρόπηση του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος (ΜΔΣ) για πλεόνασμα 0,5% του ΑΕΠ σε διαρθρωτικούς όρους αντικατοπτρίζει επαρκώς τις απαιτήσεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Με βάση το (εκ νέου υπολογισθέν) διαρθρωτικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα[8], η Φινλανδία πέτυχε τον ΜΔΣ για το 2011 αλλά θα αποκλίνει ελάχιστα από αυτόν κατά την περίοδο 2012-15. Το ποσοστό αύξησης των κρατικών δαπανών, λαμβανομένων υπόψη των κατά διακριτική ευχέρεια μέτρων στο σκέλος των εσόδων, συμμορφώνεται με την τιμή αναφοράς για τις δαπάνες που καθορίζεται στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης για όλα τα έτη εκτός από το 2015. Το πρόγραμμα αποβλέπει στον ισοσκελισμό του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης μέχρι το 2015 και στην επίτευξη πλεονασμάτων από το 2016. Ο δείκτης του χρέους είναι πολύ χαμηλότερος από το 60% του ΑΕΠ και, σύμφωνα με το πρόγραμμα, το επίπεδο χρέους θα καταγράψει τη μεγαλύτερη τιμή του το 2014 στο 52% του ΑΕΠ περίπου και μετά θα αρχίσει να μειώνεται. Στα δημόσια οικονομικά της Φινλανδίας εξακολουθεί να υφίσταται σημαντικό χάσμα διατηρησιμότητας, το οποίο απορρέει κυρίως από το ταχέως επιδεινούμενο ποσοστό εξάρτησης που οφείλεται στη γήρανση του πληθυσμού. Πρέπει να υπάρχει συνεχής παρακολούθηση του χάσματος διατηρησιμότητας στα δημόσια οικονομικά και ανάλογη προσαρμογή των μέτρων. Το δημοσιονομικό πλαίσιο της Φινλανδίας βασίζεται σε πολυετή ανώτατα όρια δαπανών, αλλά αυτά επί του παρόντος δεν ισχύουν στον τομέα της τοπικής αυτοδιοίκησης.

(9) Η παραγωγικότητα των δημοσίων υπηρεσιών παρουσιάζει πτωτική τάση κατά την τελευταία δεκαετία. Οι φινλανδικές αρχές έχουν ήδη θέσει σε εφαρμογή διάφορα μεταρρυθμιστικά μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος, αλλά η εφαρμογή τους ήταν αργή, ιδίως στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Επιπλέον, βρίσκονται σε εξέλιξη, αφενός, μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης σε ολόκληρη τη χώρα και, αφετέρου, πρόγραμμα σχετικό με την παραγωγικότητα της κεντρικής κυβέρνησης. Η περαιτέρω αύξηση της παραγωγικότητας και η μείωση του κόστους θα μπορούσαν να επιτευχθούν με την ενθάρρυνση μεγαλύτερου ανταγωνισμού στους προστατευμένους τομείς των ιδιωτικών και δημόσιων υπηρεσιών, μέσω της περαιτέρω αποκανονικοποίησης της αγοράς προϊόντων και εργασίας.

(10) Το περασμένο έτος, η φινλανδική κυβέρνηση καθιέρωσε νέα μέτρα για τη μείωση της ανεργίας των νέων και της μακροχρόνιας ανεργίας. Αυτά περιλάμβαναν πιλοτικό πρόγραμμα για τη μείωση της μακροχρόνιας ανεργίας και την καθιέρωση κοινωνικής εγγύησης για τους νέους. Τα μέτρα που λήφθηκαν είναι φιλόδοξα και χρήσιμα, αλλά τώρα πρέπει να εφαρμοστούν εστιάζοντας σαφώς στη βελτίωση των επιπέδων

[8] Κυκλικά προσαρμοσμένο αποτέλεσμα, χωρίς να υπολογίζονται τα έκτακτα και τα προσωρινά μέτρα, όπως υπολογίσθηκε εκ νέου από τις υπηρεσίες της Επιτροπής βάσει των πληροφοριών που παρασχέθηκαν στο πρόγραμμα, δυνάμει της κοινώς συμφωνηθείσας μεθοδολογίας.

δεξιοτήτων και της θέσης στην αγορά εργασίας των στοχοθετημένων ομάδων. Λαμβανομένων υπόψη των δημογραφικών αλλαγών, η αύξηση του δείκτη απασχόλησης εργαζόμενων μεγαλύτερης ηλικίας είναι σημαντική για να εξασφαλιστεί η διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών και να καλυφθεί η ζήτηση εργατικού δυναμικού στο μέλλον. Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής ήταν ταχύτερη από την προβλεπόμενη κατά τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος το 2005, και επομένως, με την πάροδο του χρόνου, η ισχύουσα νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης θα μπορούσε να αποδειχθεί υπερβολικά χαμηλή. Η κυβέρνηση, βάσει του προγράμματός της, ανέλαβε τη δέσμευση να αυξήσει την πραγματική ηλικία συνταξιοδότησης στα 62,4 έτη έως το 2025. Τον Μάρτιο του 2012, οι κοινωνικοί εταίροι συμφώνησαν σε διάφορα μέτρα για την επιμήκυνση της επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Η κυβέρνηση έχει δεσμευθεί ότι θα μεταρρυθμίσει το συνταξιοδοτικό σύστημα το αργότερο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2017. Οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν τώρα στη βραχυπρόθεσμη εφαρμογή της συμφωνηθείσας γραμμής δράσης.

(11) Οι κανονιστικοί φραγμοί στον τομέα των υπηρεσιών στη Φινλανδία είναι ακόμα περιοριστικοί και ο βαθμός συγκέντρωσης της αγοράς είναι υψηλός όχι μόνο όσον αφορά το λιανικό εμπόριο, αλλά και τους τομείς παραγωγής. Στη λιανική αγορά των ειδών παντοπωλείου, η Φινλανδία έχει τον υψηλότερο βαθμό συγκέντρωσης της αγοράς, και οι τιμές των τροφίμων συγκαταλέγονται μεταξύ των υψηλοτέρων στην Ευρώπη. Τα πρόστιμα βάσει της νομοθεσίας ανταγωνισμού είναι παραδοσιακά χαμηλά στην Φινλανδία και προκαλούν αμφιβολίες όσον αφορά τον αποτρεπτικό τους χαρακτήρα. Υπήρξαν ορισμένες εξελίξεις στην πολιτική ανταγωνισμού, όπως ένας νέος εθνικός νόμος περί ανταγωνισμού και ένας νέος νόμος για τον χωροταξικό σχεδιασμό και την οικοδόμηση. Επίσης, η κυβέρνηση έχει δεσμευθεί να δρομολογήσει νέο πρόγραμμα για την προώθηση του ανταγωνισμού. Αυτό το πρόγραμμα θα πρέπει να προχωρήσει χωρίς καθυστέρηση για να ενισχύσει περαιτέρω το πλαίσιο ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών.

(12) Η αύξηση της παραγωγικότητας στη Φινλανδία παρουσιάζει στασιμότητα, και οι φινλανδικές εταιρείες εξαγωγών έχασαν μερίδια της αγοράς στις αλλοδαπές αγορές τα τελευταία έτη. Το κόστος εργασίας ανά μονάδα αυξήθηκε, όχι όμως στον τομέα της μεταποίησης. Ορισμένες, επί του παρόντος, δεσπόζουσες βιομηχανίες, ιδίως ηλεκτρονικών και χαρτιού, φαίνεται ότι έφθασαν στο ανώτατο σημείο της ακμής τους και, σε γενικές γραμμές, το μερίδιο της μεταποίησης στο ΑΕΠ σημειώνει πτωτική τάση. Η Φινλανδία εξάγει ενδιάμεσα και επενδυτικά προϊόντα κυρίως σε ώριμες οικονομίες με χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, και τα προϊόντα της έχουν περιορισμένη παρουσία στις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Η φινλανδική οικονομία πρέπει να διαφοροποιηθεί περισσότερο, τόσο ως προς τις εταιρείες όσο και ως προς τις αγορές εξαγωγών, προκειμένου να αναπτύξει πολλαπλούς ισχυρούς εξαγωγείς στο μέλλον. Η Φινλανδία, παρά τις ισχυρές επιδόσεις που σημείωσε στο παρελθόν στους τομείς της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας, αν δεν αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των καινοτόμων εταιριών υψηλής ανάπτυξης, κινδυνεύει να χάσει τη θέση της ως ηγέτιδας στον τομέα της καινοτομίας στην ΕΕ. Αυτό απαιτεί τη προώθηση της καινοτομίας, τη δυνατότητα μετασχηματισμού της έρευνας και της τεχνολογίας σε εμπορεύσιμα προϊόντα καθώς και την ενθάρρυνση της διείσδυσης σε ταχέως αναπτυσσόμενες αγορές εξαγωγών. Βραχυπρόθεσμα, είναι επίσης ουσιώδες να αξιοποιηθεί και να διαδοθεί η εκτεταμένη τεχνογνωσία των ΤΠΕ και σε άλλους κλάδους στη Φινλανδία, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου τομέα. Όσον αφορά την αύξηση των μισθών, η τριμερής συμφωνία για τους μισθούς του 2011 οδηγεί σε

μέτρια αύξηση των μισθών το 2012 και το 2013, γεγονός που αναμένεται να βελτιώσει τη σχετική θέση της Φινλανδίας έναντι των κύριων εμπορικών της εταίρων.

(13) Η Φινλανδία ανέλαβε ορισμένες δεσμεύσεις βάσει του Συμφώνου για το Ευρώ +. Αυτές οι δεσμεύσεις, που παρουσιάστηκαν το 2011, αφορούν τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, του ποσοστού απασχόλησης και της διατηρησιμότητας των δημόσιων οικονομικών, την ενίσχυση της δημοσιονομικής σταθερότητας και τη διασφάλιση του φορολογικού συντονισμού. Η Επιτροπή αξιολόγησε την εφαρμογή των δεσμεύσεων βάσει του Συμφώνου για το Ευρώ +. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αυτής ελήφθησαν υπόψη στις συστάσεις.

(14) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Επιτροπή διενήργησε σφαιρική ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Φινλανδίας. Αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και παρουσίασε εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Έχει λάβει υπόψη, όχι μόνο τη σημασία των εγγράφων αυτών για μια διατηρήσιμη δημοσιονομική και κοινωνικοοικονομική πολιτική στη Φινλανδία, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της ΕΕ, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε επίπεδο ΕΕ κατά τη διαμόρφωση των μελλοντικών εθνικών αποφάσεων. Οι συστάσεις της Επιτροπής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου αντικατοπτρίζονται κατωτέρω στις συστάσεις (1) έως (5).

(15) Βάσει αυτής της αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας της Φινλανδίας, και η γνώμη του[9] αντικατοπτρίζεται ιδίως στη σύσταση (1) κατωτέρω.

(16) Βάσει των αποτελεσμάτων της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Φινλανδίας για το 2012 και το πρόγραμμα σταθερότητας της Φινλανδίας. Οι συστάσεις του σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αντικατοπτρίζονται ιδίως στις ακόλουθες συστάσεις,

ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΝΙΣΤΑ στη Φινλανδία να αναλάβει δράση κατά την περίοδο 2012-2013 προκειμένου:

1. Να διατηρήσει υγιή δημοσιονομική θέση το 2012 και μετέπειτα, με τη διόρθωση οποιασδήποτε απόκλισης από τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο (ΜΔΣ) που διασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Για τον σκοπό αυτό, να ενισχύσει και να εφαρμόσει αυστηρά τη δημοσιονομική στρατηγική, που υποστηρίζεται από επαρκώς συγκεκριμένα μέτρα, για το 2013 και μετέπειτα, περιλαμβανομένης της τήρησης της τιμής αναφοράς για τις δαπάνες. Να συνεχίσει να διενεργεί ετήσιες αξιολογήσεις του μεγέθους του χάσματος διατηρησιμότητας που σχετίζεται με τη δημογραφική γήρανση και να προσαρμόζει τα δημόσια έσοδα και δαπάνες σύμφωνα με τους μακροπρόθεσμους στόχους και ανάγκες. Να ενσωματώσει καλύτερα τον τομέα της τοπικής κυβέρνησης στο σύστημα των πολυετών ανώτατων ορίων δαπανών.

2. Να λάβει περαιτέρω μέτρα ώστε να επιτευχθεί αύξηση της παραγωγικότητας και μείωση του κόστους ως προς την παροχή δημόσιων υπηρεσιών, περιλαμβανόμενων διαρθρωτικών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης

[9] Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, ώστε να υπάρξει επίσης ανταπόκριση στις προκλήσεις που απορρέουν από τη γήρανση του πληθυσμού.

3. Να εφαρμόσει τα ισχύοντα μέτρα για να βελτιώσει τη θέση στην αγορά εργασίας των νέων και των επί μακρόν ανέργων, εστιάζοντας ιδιαίτερα στην ανάπτυξη δεξιοτήτων. Να λάβει περαιτέρω μέτρα για να ενθαρρύνει το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, μεταξύ άλλων με την περιστολή των δυνατοτήτων πρόωρης συνταξιοδότησης. Να λάβει μέτρα για να αυξήσει τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης σύμφωνα με το βελτιωμένο προσδόκιμο ζωής.

4. Να συνεχίσει να ενισχύει τον ανταγωνισμό στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών, ιδίως στον τομέα του λιανικού εμπορίου, με τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του νέου νόμου περί ανταγωνισμού και του νέου προγράμματος για την προώθηση του υγιούς ανταγωνισμού. Να συνεχίσει να ανοίγει περαιτέρω τις συμβάσεις υπηρεσιών στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης με την υπαγωγή τους σε ανταγωνιστική διαδικασία και να διασφαλίσει την ουδετερότητα του ανταγωνισμού μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων επιχειρήσεων. Να λάβει περαιτέρω μέτρα για να διασφαλίσει ότι τα πρόστιμα βάσει της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού είναι επαρκώς αποτρεπτικά.

5. Να συνεχίσει τις προσπάθειες για τη διαφοροποίηση της επιχειρηματικής δομής, ιδίως με την επιτάχυνση της εισαγωγής προγραμματισμένων μέτρων για τη διεύρυνση της βάσης καινοτομίας και την παράλληλη συνέχιση της εναρμόνισης των μισθών και της πορείας της παραγωγικότητας, προκειμένου να ενισχύσει την αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος